

5. MACDONALD, S.; DEMETRIUS, J.: The Caribbean Sugar Crisis: Consequences and Challenges. *Journal of Interamerican Studies and World Affairs*, 28, 1986 (1), s. 35–58.
6. PACKENHAM, R.: Capitalist Dependency and Socialist Dependency: The Case of Cuba. *Journal of Interamerican Studies and World Affairs*, 28, 1986 (1), s. 59–92.
7. DOLGOFF, S.: *Kubánská revoluce – kritický pohled*. Praha: Anarchistická knihovna FSA, 2002, 220 s.
8. RAFFY, S.: *Castro nevěrník*. Brno: KMa, 2008, 536 s.
9. AGUIRRE, B.: Social Control in Cuba. *Latin American Politics and Society*, 44, 2002 (2), s. 67–98.
10. *Export Quantity of Sugar Refined in Cuba – 1961–2008*. FAOSTAT [online] <http://data.mongabay.com/commodities/category/2-Trade/8-Crops+and+Livestock+Products/164-Sugar+Refined/91-Export+Quantity/49-Cuba>

### Ptáčník J.: Influence of Sugar Trade on Political Development of Cuba in Second Half of 20<sup>th</sup> Century

The Article deals with the political consequences of a traditional Caribbean sugar producer's – Cuba's – foreign trade. During the second half of 20<sup>th</sup> century, Cuban domestic political situation and foreign relationships were defined by sugar export. The case of

Cuba clearly shows, that a monocultural agriculture during the cold war led to an international dependency regardless of which great power was the superior purchaser. Cuban sugar industry remained a dominant source of national income until the 90s but only at the expense of transforming the political system according to the Soviet pattern. After the disintegration of the Eastern Bloc, Cuban sugar production declined and the socialistic regime lost the ideological undertone. In spite of that the „revolutionary“ government still holds the power. Paradoxically, it is largely caused by the still persisting USA embargo.

**Key words:** sugar cane, Cuba, Fidel Castro, sugar trade, monocultural agriculture, Cuban revolution, dependency.

### Kontaktní adresa – Contact address:

Mgr. Jan Ptáčník, Západočeská univerzita v Plzni, Katedra politologie a mezinárodních vztahů Fakulty filosofické, Avalon Business Center, Poděbradova 2842/1, 301 00 Plzeň 3, Česká republika, e-mail: ptacnikj@kap.zcu.cz

## Seminář výrobních ředitelů a vedoucích výroby 2012

PRODUCTION MANAGER MEETING 2012

Každoroční seminář měl v letošním roce několik atypických rysů. Nezačal v cukrovaru, ale v lihovaru Ethanol Energy, a. s., ve Vrdech, který je začleněn do holdingu Agrofert, a. s. Seminář byl zahájen 29. 5. 2012. Úvodní prezentace ředitele společnosti ing. M. Kubů a ing. J. Sládka před prohlídkou závodu byla velice zajímavá. Přiblížila nám historii tohoto lihovaru, problematiku výroby bioetanolu (biopaliva) z kukuřice a obilí v někdejší cukrovaru Vrdy, ale i výhledovou strategii Evropské unie i dalších států z hlediska možností výroby a vývoje pohonných hmot (nafta, biodiesel, E85, elektropohon atd.) a dlouhodobé trendy v této oblasti.

Obr. 1. Účastníci semináře u zámku ve Slatiňanech



Oběd absolvovalo všech 39 účastníků v příjemné restauraci U Vavřince v Ronově nad Doubravou. Poté následoval přesun kolony účastníků do hotelu Šenk ve Vápenném Podolu, místa konání vlastního školení.

Hlavními tématy pro letošní seminář byly epurace, třídění cukru a energetika. Po ubytování byl v 17 hodin již zahájen odborný program. Mezi účastníky 7 českých a 2 slovenských cukrovarů i 2 lihovarů se objevilo několik „nových tváří“, takže po úvodním zahajovacím proslovu byli ředitelem VUC Praha, a. s., ing. Málkem, vyzváni, ať se představí – jak bývalo vždy na těchto seminářích dobrým zvykem.

Se svými zkušenostmi s epurací nás seznámil průmyslový ředitel ing. B. Hart, (Tereos TTD), následovala prezentace doc. E. Šárky (VŠCHT Praha) o konferenci v Remeši, týkající se tématu „Opravy a závady v cukrovarech“. S cukrovarnickými a potravinářskými knihami, které by neměly chybět v žádné cukrovarnicko-lihovarnické knihovně, vydanými v posledních letech nás seznámil ing. Gebler. Současně byla možnost si prohlédnout nejnovější publikaci – *Procesy a zařízení potravinářských a biotechnologických výroby*.

Ing. Pavel Sychra, výrobní a technický náměstek, dlouholetý pracovník cukrovaru České Meziříčí, oslavil společně s ostatními své 50. narozeniny. Všichni účastníci semináře mu pogratulovali a předali květinový dar.

Druhý den pokračoval odborný program přednáškami s tematikou energetických bilancí (ing. Q. Smejkal) a epurace (doc. E. Šárka – schémata a recirkulace, ing. J. Gebler – rozdělovače plynu, výrobní náměstek J. Kopáč – příčiny závad). Postřehy z cest na východ od EU a z konference moldavských a ukrajinských cukrovarníků prezentoval ing. J. Málek. Dalším tématem semináře bylo třídění cukru (ing. J. Gebler – třídiče cukru, ing. P. Sychra – manipulace s cukrem a zkušenosti s novodobými separátory).

Rozsáhlé diskuse, dotazy a připomínky probíhaly po všech referátech, často i během prezentací po oba dva dny. Řada neformálních rozhovorů byla pro účastníky velice přínosná.

Jako oddych od odborných témat byla zvolena odpolední prohlídka nedalekého zámku Slatiňany (od roku 2001 národní kulturní památka) současně s hřebčínem, který je známý českým plemenem koní – starokladrubskými vraníky. Kromě více než dvou stovek ušlechtilých koní zde bylo možné vidět i vzácného koně Převalského, který v přírodě vyhynul. Zámek rodu Auersperkových, resp. po Josefu Trautmannsdorfovi, byl v roce 1945 zkonfiskován a slouží dnes jako unikátní muzeum s mnohými, na tehdejší dobu nezvyklými, vymoženostmi.

Poslední den (31. 5. 2012) byl věnován opět lihovarnické problematice – tentokrát při exkurzi do lihovaru na výrobu čistého alkoholu v Chrudimi. Závod byl vystaven roce 1871, od roku 1997 je začleněn do skupiny dnešní Tereos TTD, a. s. V roce 2005/2006 prošel chrudimský lihovar kapacitní rekonstrukcí (kvasírna, varna, destilační kolony) až na současných 200 tis. hl lihu.

*Jaroslav Gebler*

Obr. 2. Oslavenec ing. Pavel Sychra



Tomáš Haviar

### Úzkorozchodné železnice v službách trnavského cukrovaru 1917–1962

Vydal autor vlastním nákladem, tisk Tlačiareň P+M, Turany, 2012, vydání 1., 152 stran, 104 (+ 14) obr., 18 tab., formát A5, cena 10 EURO (349 Kč), ISBN 978-80-89410-17-0.

Na jaře t. r. byla v Trnavě slavnostně pokřtěna archivním cukrem z trnavského cukrovaru a tradičním destilátem (Považský repák) kniha Tomáše Haviara o trnavských úzkorozchodkách. Autora dlouholetý zájem o problematiku historie kolejové dopravy dovedl k založení edice „Zaniknuté koleje“, ve které je představovaná kniha druhou v pořadí. Podařilo se mu shromáždit (i s přispěním řady lidí) množství dokumentů, archivních materiálů i historických fotografií, díky nimž mohl v publikaci trnavské drážky podrobně zmapovat. Autor, povoláním architekt, vydal kromě několika publikací z oblasti železniční dopravy také knihy zaměřené na vlastní obor (architektonické dědictví). Trnavský cukrovar (1868–2004) byl na sklonku habsburské monarchie čtvrtým největším průmyslovým podnikem v Uhersku. Jeho nároky na dopravní kapacitu v té době dokázala zabezpečit pouze železnice, proto bylo rozhodnuto u cukrovaru v době 1. sv. války vybudovat úzkorozchodnou trať. Po modernizaci v roce 1923 pak bylo v Trnavě po kolejích přepravováno historicky největší množství řepy, systém drážek dosahoval délky přes sto kilometrů. Přeprava cukrovky i dalších materiálů probíhala na trnavské úzkorozchodce až do roku 1962.

Kniha je rozdělena do tří hlavních částí, zaměřených na jednotlivé tratě (úzkorozchodná hospodářská železnice Trnava, úzkorozchodka Pác–Cífer–Budmerice a průmyslová úzkorozchodná dráha Nádaš–Biksárd), dále členěných do jednotlivých kapitol. Nejrozsáhlejší (100 stran ze 133) je první část, popisuje dějiny trnavského cukrovaru a představuje významné osobnosti, mapuje dopravu v závodě (vč. role železnice klasického rozchodu) a historii výstavby úzkorozchodných železnic, jejich provoz i zánik (nechybí ani podrobnosti o využití části drážky pro dětskou železnici v 50. letech), je uveden detailní popis tratí, vylíčen provoz a obsluha dráhy i mimořádné události, ke kterým na trati došlo. Samostatnou kapitolou tvoří přehled jednotlivých lokomotiv, vč. tabulek s technickými údaji strojů, a vagonů. Stručněji jsou v následujících částech popsány další dvě úzkorozchodné tratě. Kniha uzavírá seznam pramenů, poznámky a přílohy.

Haviarovu publikaci doporučujeme pozornosti každého zájemce o historii kolejové dopravy v cukrovarnictví. Vyzdvihnout je třeba kvalitní grafické zpracování, které přesahuje úroveň běžnou u podobných titulů.

*Blaboslav Marek*

